

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

III. Évfolyam.

Ujvidék, 1912. szeptember 1. vasárnap

61. szám.

A politikai szünet.

A képviselőháznak június végén történt elnapolása óta, bármennyire is iparkodott az ellenzék az ország hangulatát népgyűlésekkel maga iránt hangolni, a politikában semmi nevezetesebb mozzanat ezideig nem történt.

A pártvezérek helytel közel megnyilatkoztak ugyan és nagy vonásokkal festették meg az őszi helyzet kialakulásának várható képét, mindazonáltal, hogy miként alakul a helyzet a szeptember-októberi kampány folyamán, arra nézve ma még csak csupán jóslatokba lehetne bocsátkozni.

Egyetlenegy pozitív tény már ma azonban meg lehet állapítani és ez az, hogy az ország és illetve a nemzet hangulatán a politikai szünet semmi lényeges változást nem idézett elő, hogy továbbá a törvényhatóságok útján megnyilatkozott véleménye a kormány politikai működését a legnagyobb rokonszenvvel, sőt lelkesedéssel kísérte.

Ha a törvényhatóságok a nemzet közvéleményének leghivatottabb szószólói, hogy véleménynyilvánításuk és ítéletük a politikai események felett sokkal súlyosabban esnek e mérleg serpenyőjébe, mint az egyoldalul rendezett és a valódi hamisítatlan népakarat kifejezésére legalább a mai formájában megtartott ellenzéki népgyűléseken kifejezésre jutott vélemény, azt felesleges hosszasan bizonyítani, mert elég rámutatni arra a körülményre, hogy a népgyűléseken túlyomó részben azok

vesznek részt, akik még vincsenek is felvéve az alkotmány sáncaiba és akik vagy koruk, vagy nemükön fogva még az ellenzék inteniója szerint sem fognak oda bevételni és mert a népgyűléseken nem az eszmék és politikai nézetek vívnak egymással harcot, hanem csak a résztvevők számából lehetne némi, habár egészen megbízhatlan következtésre jutni a résztvevők politikai nézeteiről.

Megbízhatlannak mondjuk azonban ezt az eredményt is, mert a népgyűlések mai formájában, mert példátlan, tehát elképzelhetlen az az eset, hogy valaki a résztvevők közül ellenkező politikai véleményt nyilváníthatna, illetőleg ellenkező politikai meggyőződésre juthatna, mint a népgyűlést összehívó párt vagy pártok politikai hitvallása magában foglalt.

A népgyűléseknek a keretét már az összehívó pártok annyira körülhatárolják, hogy ott szóhoz sem juthat az, aki nem mellettük emel szót és innen van az, hogy a népgyűléseken igen sokszor csak pusztán kíváncsiságból résztvevő intelligensebb elem politikai meggyőződésének hivatott tolmácsolójává a népgyűléseket nem tekinthetjük.

Nem akarjuk ezzel távolról sem a népgyűlések politikai jelentőségét lekiécsinyelni, ami ép oly hiba volna, mint amilyen hiba a népgyűléseknek nagyobb politikai súlyt tulajdonítani, mint amilyenre azok legalább a mai összetételükben igényt tarthatnak.

Ha szembe kell állítani a népgyűléseken egyrészt, a törvényhatóságokban pedig másrészt megnyilvánult politikai véleményeket, akkor kétségtelen, hogy

sokkal bizfosabb következtetést lehet vonni az ország közhangulatára a törvényhatóságok véleménynyilvánítására, mint a népgyűlések határozataira, mert a törvényhatóságokban ellentétes politikai nézetekből alakul ki a határozat, a népgyűléseken pedig rendszerint csak az egy politikai véleményen lévő, sőt sokszor ilyen véleménynyilvánításra nem is hivatottak vesznek részt.

Végeredményében tehát a nyári szünetben eddig történt politikai mozgalmakból az ország közhangulatára következtetést vonni lehet. Kétségtelen az, hogy ez a közhangulat a kormányra nézve kedvező és biztató, mert a közvélemény feltétlenül elítéli még ma is az adáz és alkotmányromboló obstrukció munkabénító törekvéseit és helyesli ma is mindama rendszabályokat, amelyeket a kormány és a házelnökség a parlamenti munkaképesség helyreállítására irányuló parancsoló szükségéből és kényszerből foganatba venni volt kénytelen.

Résen legyünk!

A „Pesti Hírlap“ folyó év július hó 16-iki számában közölt főlészólas mutatót rá ma közelfekvő eshetőségre, hogy a románok összesége minden elképzelhető utat s módot fel fog használni, hogy az oláh egyházmegeyéből pápai bulla alapján kihalítani rendelt plébániákból minél kevesebb helyezettessék az új magyar püspökség fennhatósága alá és innár — minden fölénys cáfolgatás dacára, sőt annak ellenére — bekövetkezett ama imminensen veszedelmes helyzet, hogy csak az illetékes tényezők sürgösen gyors és erélyes intézkedéseivel lehet már majd a pápai bulla rendelkezéseit annak teljes egészében, változatlanul végrehajtani, mert minden jel arra vall,

Egyszerre az első emeleti ablakok egyikéből éles sikoltás halatszott. Egy napszámos megjegyezte:

— Az orvos igazítja az öreget.

Constance nem volt szüksége felvilágosításra, felismerte a hangot, s mialatt mindenki szánakozva figyelt rá, ő nyugodt maradt s arra gondolt, hogy ezután Adelinának is egész éltén át itt fog kelleni maradni, mint neki és ez a gondolat háromszorosan boldoggá tette: ezután lesz kivel beszélni az otthonáról, valaki, akivel szemben mint urnő léphet fel s kicsoda pompás bos-zu ez! Ah, biz ugy Adelinácska! . . .

Villásreggeli előtt szólhatott vele pár szót.

— Ugy hát — kezdte, ágyához közeledve, — te is meg akarod kóstolni az itteni levegőt? Mit csináltál, hogy kitört a lábad?

— Ne is beszélj róla — felelte szeliden Adeline. — Volt egy tyukom, amely mindig egyre csak kotlott, én meg ezt nem akartam. Felmásztam a padra. . .

— Az istálló padjára?

— Nem, a magtáréra. A létra nem volt elég erős, na! Leestem.

A pamutharisnya.

Az „Ujvidéki Hírlap“ eredeti tárcája.

Irta Gaston Chéreau.

Ezen az éjszakán Constance nem hunyta be szemét. Soha ilyen jól még nem érezte magát a kórházban. Rendszerint panaszkodott, hogy szomszédai köhögése zavarja, az asztmások lihegése nem hagyja aludni, a fecsegők beszélgetése méregbe hozza. Sőt vannak olyanok is, akik, hogy önmagukat elaltassák, hangosan morzsolják le estvéli imájukat.

De ezen az éjszakán a nagy alvóterem zaja nem zavarta Constenceot. Nagy öröme volt: Adeline itt van a kórházban! Végre! Ott volt a szomszédban, a hová az ujakat vitték, azokat, akiknek az orvossal még elszámolásuk van. Holnap reggel helyreállítják eltört lábát és ha majd meggyógyult, neki is meg lesz a maga karosszéke a kertben s ő is megtanulja az itteni szokásokat. A felkelésre szólító hang még esengett, amikor már Constance talpon volt. De Adelinát akarta látni, tudni akarta, hogyan mennek a dolgok Longuavenauban s egyáltalán meg akarta kérdezni tőle: Ugy, hát te is ide kerültél? Csak azért, hogy lássa, milyen arcot vág hozzá Adeline.

A testvér, akihez Constance felvilágosításért fordult, azt felelte, hogy Adelaidevel csak azután lehet beszélni, ha az orvos megvizsgálta, de Constance már nem birt türelmetlenségével s lement az udvarra. Olyan volt, mint azok a gyermekek, akik egy ünnepe reggelén izgatottan jönnek-mennek, abbéli félelmükben, hogy lekésnek valami látványosság-ról. Kés volt nála s gyomlálni kezdett vele.

— Ah, Constance! — szólta fel hozzá a testvér, — igen szép magatól, hogy így fárad, de akkor inkább gereblyéznél el az utat, amelyet tegnap a kocsi, mely barátnőit ideszállította, felszántott.

Constance nem felelt; ellenkezőleg szorosán összefogta az ajakát, nehogy valami gonosz megjegyzést kiejtsen. De hogy kige-reblyélje az utat, amelyet az ő kocsija felszántott! Nem nem, ezeket a nyomokat nem fogja eltüntetni, sőt egy eselédnek durván odakialtotta, hogy ne bántsa.

Constance kocsijának nyomai a Constance tulajdonát képezik s e sok vén asszony közt egyetlen egy sem volt, aki mint ő, eldicsekedhetett volna vele: Ezek az én kocsimnak kerékvágásai!

hogy a propaganda fide rejtelmes konsistoriumaiban tárgyaló kardinalisok — akik sehogysem tudják feledni, még kevésbé megbocsátani monarchiáknak a legutóbbi konklávé n. Rampolla esetleges megválasztása ellen, szentintük jogosulatlanul érvényesített vétőjét — egy oly értelmű pápai rendelkezést készítettek elő, amely az új magyar püspökséget még megalakulása előtt fosztaná meg magyar nemzeti szempontból nézve legbecesebb értékű kincsétől a visszamagyarosítandó 72 oláh egyházközségtől, *illetőleg hagyja meg azokat továbbra is a nagyváradi, fogarasi és szamosújvári oláh püspökségek kebelében.*

A román lapok egybehangzó híradása szerint ugyanis a magyarhoni gör. kath. román püspökök egy újabb terjedelmes memorandumot intéztek a Vatikánhoz és ezen újabb lépésük céltudatos ervszerűségét leginkább ama tény jellemzi, hogy abban a szentszék legérzékenyebb oldalát érintik, amennyiben a legsötétebb színekkel esetelik a pápai bulla következményeképp beállott tömeges elszakadási mozgalmakat és törekvéseket, jól tudva, hogy Rómában ily híresztelésekkel lehet a legnagyobb fokú riadalmat kelteni. De a pátria mumában sem pihennek! Ugyanis a román kormány utasítására Netzhammer Rajmond bukaresti róm. kath. érsek a bécsi nuntiatura által közvetített kérelmező felirattal támogatta püspökeink memorandumát, jelezve, hogy a román kormány retorziót alkalmazva, el fogja kobozni a Romániában létező összes egyházi javakat, ha a pápa az oláh egyházközségek visszakebelezését el nem rendeli. Ennek kapcsán Netzhammer érsek egy újságíró előtt oda nyilatkozott hogy *a románság ügye ebben a kérdésben nincs teljesen elveszve és hogy a pápai bulla a török irádékhoz hasonló olyan dokumentumnak tekintendő, a melyen még változtatások lehetségesek!*

Nemde ez hihetetlen?! És szinte az egész ország látja már a kultuszministerium egész státusának fölényes mosolyát s olvasni fogjuk a felhivatalosnak kategorikus cáfolatát, oly indoklással, mely szerint egy pápai bulla ellen indított bármily jellegű mozgalom tárgyi tekintetben semminemű konkrét eredménnyel sem járhat, tekintve, hogy annak összes rendelkezései az egyház minden hívőjére nézve a legszigorubb értelemben vett noli me tangere tilalmával bírnak.

Nos hát ez így is volt a multban s nem kevésbé áll a jelenre nézve is, amde hazánk nemzeti intézményeit és alkotásait történelmünk minden korszakában annyi és oly hihetetlen eredetű csapások egész sorozata gyengítette vagy semmisítette meg teljesen, hogy ami széles e világon sehol sem lenne lehetséges, hogy t. i. valamilyen abszolút érvényességű teljesen befejezett tény érdemleges változtatást, módosítást szenvedjen, hogy tehát egy pápai bulla, — amely a netaláni ellenszegülők elrettentéseül átokkal terhelt kiközösítési záradékkal van ellátva — püspökök és

érsekek, tehát éppen az egyházi fegyelem simbolizált megszemélyesítői részéről legyen, nemzetiségi szempontok érdekében a legfuriosabb indulatu támadások egész özönének kitéve, ebben az esetben, még eme abszurdnak tetsző feltevésre is hatványozottan ráduplázza be fog következni a non putarem birodalmába tartozó ama példátlan esetek egyike, hogy X. Pius pápa Szentsége egy újabb pápai encyklikával lesz kénytelen gyökeresen módosítani még téntanedves Christifidelis Gráci kezdetű és felséges királyunk legmagasabb jóváhagyásával megerősített pápai bulláját, dászkalok, pópák, leginkább azonban féktelen magyargyűlölőteről ismert Ra du Demeter oláh püspök és satellese Lukácsiu László szenvedelmes igaztása folytán!

Itt csak vállamgyors kormányzati intézkedés segíthet, ha t. i. gróf Zichy János miniszter a bullának királyunk által már elrendelt végrehajtását nyomban foganatosítja, a kiszemelt püspök azonnali kinevezése, installálása, elsősorban azonban az oláhok által veszélyeztetett plébániáknak szervezeti átcsatolása, illetőleg az új egyházmegye in materialibus történő szervezése által, mert ha ezt most a legteljesebb politikai esendben tenni elmulasztaná, úgy az ősszel előreláthatólag kiújuló politikai küzdelem közepette aligha lesz ideje és módja az új püspökség szervezésével foglalkozni és ennek zürzavarában oláhjaink célt érnek törekvéseikkel amennyiben öszre már alighanem lecsap közénk a pápai módosító rendelkezés bombája.

Ha tehát gróf Zichy János felhasználja a még rövid idejű nyarutó politikai szélesendjét a hajdudorogi püspökség effektív felállítására, úgy őt fogja illetni a nemzet örök halála, hogy 50 éves küzdelemmel szerzett ezen délkeleti nemzeti védbástyánkat csoribatlan erősségben örta meg ellenségeink vakmerő törekvései ellenében.

Minden fölösleges és céltalan cáfolgatás mellőzésével várjuk tehát a Budapesti Közlöny mielőbbi híradását a gör. kath. magyar püspökség szervezeti felállításáról, illetőleg az új püspök kinevezéséről.

S. A.

A partfürdő.

Többizben rámutattunk arra, hogy mennyire szüksége volna városunknak egy modern nyári szabad fürdőre. Felhívásunknak már megvan az az eredménye, hogy hamarosan foglalkozik városunk vezető társadalma egy partfürdőnek részvénytársasági alapon való létesítésével; az úgy még csak kezdetleges stádiumban van, mégis szükségesnek véljük a *Szőssel Rezső* főmérnök által készített tervzettel a közönséget megismertetni. A tervezet a következő:

— Igen. Egy rejtkehelyem volt a számára. Nem tudod, ráakadtak?
Adelina gondolkozott, aztán csendesen a fejét rázta. Nem, nem akadtak rá s miután nem beszélt róla többet, Constance érezte, hogy a csel sikerült.
Néhány nap mulva Adelina minden előzmény nélkül szólt hozzá:
— Na, ha megtalálasz itt hallni, senki se fogja tudni, hová rejtetted a pénzt!
— Senki? Na, az attól függ! Nagy vágyam lenne elajándékozni ezt a pénzt valakinek. Nem azért, hogy a fiamat kijátsszam, nem! Ő megkapja a tanyámat, mindazt, amit most önkényt elfoglalt. Neki van elege. De valaki másnak akarnám adni a pénzemet...
— Valakinek, akit ismerek?
— Nem!
Egy héttel ezután Constance egy darab eltépett papírosz szedett fel a földről, az Adelina ágya közelében. És ez a papíros egy levél vázlata volt, melyet az este titokban írt.
... Nem szabad engedni, hogy másnak adja... Meg kell tudni, hová rejtette...*

— Na, Adelina, remélem, el vagy rá készülve, hogy utoljára láttad Longueveautot?
Adelina nem mert ellentmondani.

Egy napon, mikor ismét együtt voltak, Adelina még mindig az ágyat őrizte — Constance ráhajlott s úgy kérdezte:

— Akarsz olyan igaz lenni hozzám, mint az arany? Hallgass ide! Nem hallottad soha, hogy a tanyán megtalálták a pénzzel felt pamutharisnyámat?
— A pénzedet?

AZ UJVIDÉKI DUNAI PARTFÜRDŐ MŰSZAKI LEÍRÁSA.

A partfürdő helye a kamenici révátkelés alatt a védgát mentén elterülő, kbl. 500 m. hosszú, átlag 60 m. széles füzes és az előtte elterülő gyengén lejtős homokos part.

Ez a hely partfürdő céljaira szerfelett alkalmas, mivel a meglévő füzes csekély költségekkel egyengethető és parkírozható; mivel a homokos part lejtője csak némi kiegyenlítést kíván és homokja fűrdő céljaira elég nagyszemű: mivel a Duna vize ezen a helyen városi szennyvizek által nincsen még megfertőzve, mivel a szemközt fekvő Ribnyák és kamenici park a szemnek gyönyörű kilátást nyújt és mivel végül a fűrdő a városhoz nagyon közel fekszik, amennyiben távolsága a villamos vasut Széchenyi utcai megállóhelyétől csak 1-4 km-t tesz ki.

A fűrdő boosztása.

A partfürdő tényleges parthossza 350 m., ebből 150 m. közösfűrdő, 50 m. gyermekfűrdő, 50 m. női fűrdő és 100 m. ingyen vagy népfűrdő. Az átlagos szélesség 130 m., ebből a védgát mellett 30 m. szélességben terül el a füzes erdőből készített parkírozott rész a kabinokkal és egyéb épületekkel, 30 m. a homokos part, 35 m. fűrdő a nem uszók részére és 35 m. uszók részére.

A száraz homokos part szélessége természetesen a vízálláshoz képest változik, a part lejtője 1:25, vagyis olyan, hogy 5,00 méteres vízállásig száraz homokos part mindig áll rendelkezésre.

A fűrdő berendezése.

Az egész fűrdőterület a védgát mentén és arra merőlegesen a homokos partig, a női fűrdő pedig körös-körül deszkakerítéssel van bekerítve. A női fűrdő deszkakerítése uszó fagerendákra van erősítve. A nem uszók és uszók fűrdőjét egymás között, valamint az uszók fűrdőjét és a nagy Dunát, láncsal összekapcsolt uszó fagerendák választják el, mely fagerendák üres hordókhoz vannak erősítve.

Az üres hordók láncsal oda vannak kötve megfélelően elhelyezett horgonyokhoz és mindennap, a változó vízálláshoz képest, kifelé vagy befelé kellőképpen beállítandók.

A fűrdő egyéb berendezését képezik: a vetkőző kabinok, a zuhanyok, vízvezeték és csatornázás, tornaszerek, csuszkaló lejtő és a vendéglőépület.

A kabinok 3 félék: faoszlopokon levő tetőszerkezet alá elhelyezett zárható ruhaszekrények, előtte padokkal; továbbá közönséges zárt fakabinok és végül hordozható vászon-sátrak.

A zuhanyok faszerkezetre szerelt zuhanyberendezésből állanak, melyeknek vizét a külön fatornyon elhelyezett víztartány szolgáltatja. A víztartány a vendéglő mellett nyer elhelyezést; vizét egy 6—8 m. mély kutból egy kézi

Constance keményen nézte ellenfelét s egyszerre már nem volt ura haragjának s felkiáltott:

— Hát mi az Istennek nem hagyta nyugodtan kotlani azt a tyukot? Mi rosszat tett, hogy folyton megzavartad?

Visszanyerte régi hangját, amit akkor, régen, ott használt a tanyán, mikor parancsolt a fiának, a menyének, a násznak, a cselédeknek s erre folyton göböt keresett a kákán is.

— Na, Adelina?

A hangja gixeres lett.

— Azt hiszed, nem tudom, hogy miattad kellett a Longueveaut elhagynom? Mi? Csak azt szeretném tudni, hogy csináltad ezt, mert hiszen én a saját tulajdonomban voltam, én hoztattal el magamhoz, nélkülem éhen döglöttél volna Caufranban, a rozoga kunyhóban. És mégis kidobattál, kidobattál a saját otthonomból!... De van Isten az égben! Most te is ide kerültél... Na, itt is maradsz, felelek róla!

Azt hiszed? Majd meglátjuk, kedvesem. Mindennap kétszer-háromszor is felkereste Constance az Adelina ágyát, hogy bosszantsa és hogy meghallja a tanyán történeteket. Így tudta meg, hogy két év előtt — egy évvel

vagy lóerőre berendezett szivattyú szolgáltatja. A vízvezeték össze van kötve a kellő mennyiségben elhelyezett klozetekkel, melyeknek szennyvizet egy 15 cm. átmérőjű betoneső csatorna a fürdő alatt fekvő helyen a Dunába viszi.

Biztonsági berendezések.

A fürdőt körülhatároló fagerendákhoz oda van kötve három darab mentő csónak, melynek egyikében állandóan egy fürdőőr fog tartózkodni.

Közlekedés.

A fürdő leggyorsabban elérhető a Petőfi-utcának Széchenyi-utcai villanyos megállóhelyétől a gyárakhoz vezető uton, a vasúti aluljárón át és onnan az ujonnan kiépített uton egyenesen a fürdőhöz. Az egész távolság 1.3 km. (Omnibus.)

Üzem.

A fürdő üzeméhez szükséges: 1 pénztáros, 3 férfi fürdőszolga, 2 női fürdőszolga, 1 fürdőőr és 2 ruhatáros. Összesen 9 személy.

Hozzávetőleges költségvetés.

700 m. deszkakerítés à 6—	4200— K.
13 drb. üres vashordó à 50—	650— "
6 drb. horgony (50 kg.) à 50—	300— "
250 m. vaslánc à 2—	500— "
1000 m. fagerenda összekötve láncdarabokkal à 200—	2000— "
6 drb. szabályozható szerkezet fából vízellátáshoz mérten való beállításához à 200—	1200— "
3 drb. csuszató fából, linoleummal lefedve à 200—	600— "
2 drb. csónak à 100—	200— "
5 drb. zuhany faszerkezet à 100—	500— "
1 kut építése 8—10 m. mélységig	250— "
1 szivó nyomó szivattyú à 300—	300— "
1 drb. viztartány (4 m ³) faszerkezeten 700—	700— "
350 m. csőhálózat à 6—	2100— "
100 drb. ruhaszékény a népfürdőben à 10—	1000— "
50 drb. ruhaszékény a férfiosztályban à 10—	500— "
30 drb. fakabin a női osztályban à 20—	600— "
20 drb. vászonator à 50—	1000— "
4 helyen klozetek vízellátással	1200— "
Vendéglőépület favázás 200 m ² à 30—	6000— "
250 m. betonesatorna 20 cm. à 6—	1500— "
Pénztárhelyiség fából	300— "
Planírozás és földfeltöltés a vendéglőépület körül s a kabinoknál	4300— "
Fürdőruha és egyéb felszerelés	5000— "
Összesen	35000— K.

Jövedelmezőségi számítás.

Alapul veszünk 100 fürdőnapot naponként átlag 150 fürdővendéggel.

A hátán pedig a következő szavak álltak:

„... Nagyon unatkozom itt. Gyertek már utánam... Constance azt állítja, hogy egész életemre itt maradok... Ugy-e, hogy ez nem igaz?”

Már a tél is elkezdődött, mikor egy délután az egyik apáca a közös szoba ajtaját betaszítva, jelentette Constanccnak, hogy valaki a parloirban vár rá.

A fia volt.

— Na, — kezdte a maga buta ügyetlen módján. — Semmit se hallani felőled... Tudni akartunk rólad, azért jöttem. Ah, he kutya hideg van! Vagy nem is annyira hideg, mint inkább a szél... Ah, a hideg is! Neked itt jó meleg van, te nem fázol, jó dolgod van. Jobb mint nekünk a tanyán... Azt hiszem hiába hívnálak vissza, nem volnál hajlandó visszagyünni?...

— Próbáld meg!

— Na, hát hivlak.

— Na, én meg visszagyüvök!

Igy jutott vissza Constance a tanyára. Nem diadallal, hanem úgy, mintha reggel a vásárra ment volna s a fia eljött volna érte,

Kiadás:

1) 2000— kor. üzemtőke 5%-a	35— K.
4 hónapon át	
2) Személyzet:	
1 pénztáros	300—
8 fürdőszolga à 200—	1600—
	1900— "
3) Reklám, hirdetések és nyomtatványok	200— "
4) Szivattyúzáshoz 1 ló	500— "
5) Javítás és fenntartás	1000— "
6) Előre nem látottakra	865— "
Összesen	4500— K.

Bevétel:

1) 100×150=15.000 fürdővendég à 50 fillér	7500— K.
2) Vendéglő bérlet	500— "
Összesen	8000— K.
Bruttó nyereség 3500— K, vagyis 35000— K. befektetett tőkének 10%-a.	

Legközelebb értekezlet fog ez ügyben tartatni a helyi társadalom összes vezető elemeinek bevonásával.

A következő közleményt kaptuk az ártezi fürdő igazgatóságától:

„Az ujvidéki ártéziviz“.

A „Pesti Hírlap“ mult hó 22. csütörtökön megjelent számában ily cikkkel egy a szerkesztőség részéről jóhiszemű, de a hír elhelyezése által mindenképen tendenciózusan sugalmazott hír látott napvilágot, amelynek egyetlen célja csak az lehetett, hogy egy szép fejlődésnek indult és a legszebb reményekkel kecsgető magyar fürdő és ásványvíz vállalatot érdekeiben súlyosan megbántson. Minthogy igen jól ismerjük azt a forrást, amely ezt a rosszakaratúan beállított hírt sugalmazta, mely nem lehet más, mint aki az 1911. június hónapban az Orient-Ásványvíz vállalat ellen — könnyen megmagyarázható konkurenciából — egyik ma is nála levő alkalmazottja útján a belügyminiszternél feljelentést tett. A közönség tájékoztatására a következőket tartjuk egyelőre szükségesnek kijelenteni:

Az Ujvidéki Városi Jódosgyógyfürdő vizét az országos hírvégyész, dr. Hankó Vilmos kémiai tanár, a Magyar Balneológiai Értesítő kitűnő szerkesztője, a Magyar Tudományos Akadémia tagja vegyelemzte, s vegyelemzésében a következőket mondja: „Az ujvidéki jódforrás vize az alkalikus sós hévízek közé tartozik; *mint ilyen nagyon értékes. A víz kémiai karakterét megszabó alkotórészek: nátriumhidrokarbonaton és konyhasó kívül még a víznek lényeges alkotórésze a jelentékeny mennyiségben előforduló jód is. Mint jód tartalmu alkalikus jódhévíz az ujvidéki ártézi forrás vize a ritkaságok közé tartozik.*”

hogy visszakisérje. Nem beszéltek az elmúlt három évről, de még a jelenről se sokat. Constance kötenyt kötött, egy kosarat vett kezébe s elment krumpolt vájni a jeges földrakásból, de rögtön észre vette, hogy a kert és az udvar frissen van felásva, mintha kerestek volna a földben valamit. Sőt még a falak is meg vannak rongálva, a szobákban, a padlón, a pincében is... Aztán valaki mindig nyomon követte őt és figyelték minden mozdulatát, tekintetét. És ez nagy meglepéssel töltötte őt el. Amíg meg nem találják a pénzt, addig nem kell attól tartania, hogy visszaküldik az ispotályba s ő egész bizonyos volt abban hogy megtalálni nem fogják, mert hiszen az a pénz nem is létezett...

Mégis úgy viselkedett, mintha ki akarná játszani amazoknak a ravaszságát, hogy a fia kapzságát ébren tartsa s bizalmatlanságuknak tápot adjon.

Ami Adelinát illeti, róla nem is beszéltek már. Ő ott maradt a városban, a nagy épületben, ahol az ember még akkor is szunyókál, mikor nyitva tarja a szemét s a hol inkább halott, mint élő...

Alig ismerünk vizet, amelyet mint fürdővizet az összehátrétele és hőmérséklete során az ujvidéki ártéziforrás vize mellé lehetne állítani. Ma, mint jód tartalmu, sós hévíz az ujvidéki ártéziviz az első egyike. Fürdőre használva kitűnő hatású látták a víznek csuz, rheuma, köszvény, angolkór, bénulás, csontbajok eseteiben. A víz, mint jód tartalmu, alkalikus viz, az emésztőszervek, légutak hurutos megbetegedéseinél stb. ivókurára is kitűnő sikerrel alkalmazható.

Grittner Albert, a MÁV. laboratóriumának vegyésze Ujvidék szab. kir. városhoz intézett és 18881. sz. a iktatott hivatalos véleményéből a következőket említjük fel: „nevezetesen tartom, hogy az első alföldi ártézi kut, amelyben jód van és mennyisége *teljesen több...* (egy magyar fürdő neve áll itt) jódos viznek, amelyben sem most, sem évekkel ezelőt a jódnak a legcsekélyebb nyomát kikutatni nem sikerült“.

Wartha Vince dr. min. tanácsos, műegyetemi tanár Ujvidék szab. kir. város tanácsához intézett 3656 sz. a iktatott véleményében csatlakozik ezekhez a véleményekhez és végül így fejezi be: „Egybevetve a fentieket, az a megjegyzésem, ha az Ujvidéki Ártézifürdő vize egy életrevaló vállalkozó kezébe kerül, úgy Ujvidék városa rövid idő alatt *hirneves fürdőhelyüllyé válhat*“.

A m. kir. Belügyminister 54547/1911. VII. a. számú 1911. évi április hó 26-án kelt következő véghatározatával Ujvidék szab. kir. város gyógyfürdője részére *gyógyfürdői* jellegű adományozta: „A szab. kir. város tanácsának 1910. január 21-én kelt 30938/1909. sz. a kelt felterjesztésére a szab. kir. város tulajdonában levő új ártézi fürdőnek tekintettel arra, hogy a bemutatott okmányok szerint az 1876: XVI. t.-c. 100. §-ában előírt *gyógykellékekkel bir, a gyógyfürdői jellegű engedélyzem.* Erről a város közönségét további eljárás végett értesitem. Gróf Khuen Héderváry Károly s. k.“

Elengedő volna a *gyógyfürdői jellegű* engedélyező belügyministeri leiratot minden további kommentár nélkül közreadni, mert köztudomású és törvényen alapuló tény, hogy a *belügyminister csakis a közegészségügyi orvosi tanács véleménye alapján adja és adhatja a gyógyfürdői jellegű.* Ezt az 1876. XIV. t.-c. apodikciós előírja.

Sőt mi több dr. *Magyarevits Mladen*, Budapest székesfőváros főorvosa, a közegészségügyi tanács tagja megbízott, hogy *személyesen* győződjék meg a törvény által elég szigorúan megkívánt kellekekről. *És Magyarevits dr. főorvos a legmelegebb pártfogással ajánlotta a gyógyfürdői jelleg megadását, amely véleményét a közegészségügyi tanács és utóbb a minister is magáévá tett.*

De elengedő volna a közölt vegyi véleményeket minden további kommentár nélkül közre adni. Rendelkezésünkre áll száznál több orvos, budapesti és bécsi egyetemi tanár és több százra menő gyógyulást talált beteg elismerő levele.

Ami a víznek, mint ásványvíznek a forgalomba hozatalát illeti, erre vonatkozólag ugyancsak Hankó Vilmos dr. a következőket mondotta: *„kellemes, savanyú ízű, nemcsak mint gyógyvíz, de mint üdítővíz, borvíz és asztalvíz elsőrendű.“*

Az Országos Közegészségügyi Tanács állítólagos véleménye még nincs kezünkben és így kizártunk tartjuk, hogy a Közegészségügyi Tanács ilyen véleményt adott volna le. Mindenesetre csodálatos, hogy mielőtt az érdekeltek arról az állítólagos véleményről tudomást szerezhettek, jól ismert kezek visszaélve egy magyar újság jóhiszeműségével, sikerült nekik petárdáikat egy előkelő magyar lap hasábjain elhelyezni. De kizártunk tartjuk az állítólagos hírt már azért is, mert alig hihető az Országos Közegészségügyi Tanács részéről, hogy egy év alatt két egymással homlokellentétes véleményt adna.

Az egész hajsza egy érdekében és közletről megbántott konkurrens viz bosszúműve, mert látja, hogy az *Orient-Ásványvíz* diadalmasan tért hódít és mindenütt, ahol bevezetnünk sikerült, minden más vizet kiszorított. A Magyar-Levantei Részvényársaság, egy előkelő konstantinápolyi cég, az Orientvíz export

ját külföldre irányítja és ez fáj a konkurenciának.

Az Orientvizet ma már országSZerte, sőt jóval annak határain túl ismerik és szeretik és ilyen hajszák neki ártani nem fognak tudni. A hír pedig annyira magán viseli a rosszakaratot, hogy a lólab nagyon is kilátszik.

Az Ujvidéki Városi Jódosgyógyfürdő és Ásványvíz R.-T. Igazgatósága.

A helyzet változásai.

Az utóbbi napok politikai eseményei, bár a parlament terméi még most is csöndesek, már is nagy változások fényét vetik előre. A nagyenyedi beszámoló után a munkapárt tagjainak beszámolóit kerültek sorra s a fogadás, amelyben részestültek, cáfolhatatlan bizonyítéka, hogy megindul a haladás az ország közállapotainak szanalása felé. Lelekedés és helyeslés kísérte őket mindenütt.

Kiderült most már sok minden. Most már nemcsak a törvényhatósági közgyűléseken, de az ellenzék által annyiszor hánytorgatott népgyűléseken sincs alkalma már megnyilatkozni a bosszualló politika táborának.

A helyzetről a magyar politikai élet oly kiváló emberei nyilatkoztak őszintén és egységesen, aminők Tisza István, Tisza Kálmán, Erdélyi Sándor, Jankovich Béla, Lukács György és még számosan. És nyilatkoztak a kibontakozásról és a választójogról is és pedig liberálisan és demokratikusan. Kifejtették meggyőzően, hogy az ellenzéki fejtételteoria, amely a miniszterelnök és a házelnök fejét kívánja, mily lehetetlen és céltalan. Való, hogy akkor, mikor a munkapárt oly egységes és szolidaris vezetőjével, akkor az ellenzék a kivánságával erkölcsi lehetetlenség elé állítja a pártot. Ez alapon a párt egyáltalán tárgyalásba sem hajlandó bocsátkozni.

A kisebbség bensőjében már szakadozott. Első hibája programtalansága. Mit láthatott tőle a nemzet? Főlvett programjába elveket, de mihelyt azok megvalósításra kerülnek, ellenük fordul. Így járt el a polgári házassággal, a közigazgatás államosításával, a két éves katonai szolgálattal és így jár most a választói reformmal is. Ezt csak azért licitálják túl magasra, hogy ez se lehessen megvalósítható.

Mit tudott csinálni az ellenzék most? Csak egy kerületben tudott beszámolni, ott is két vezére ellentétes álláspontot képvisel. Károlyi Mihály, az új demokrata, csak a fejtétel politikáját tudta hangoztatni. Egy másik már érettebb politikai ember viszont ezt mondta: „a kibontakozást, úgy, hogy ne érjen megaláztatás senkit.

Kitűnik a beszámolókból, s ezt most már megértette a nemzet, hogy a munkapárt kisebbségi diktatúrát nem tűrhet, hogy a parlament munkaképességét megvédeni és fentartani kötelessége s a személyi, a sérelmi és bosszu politikáját, amely a nemzetet munkájában megasztani akarja, hazafias és elkerülhetetlen kötelessége.

E súlyos helyzetben ezen feladattal előtt az érdekében kész a békére is, de szükség esetén nem riad vissza a harcól s hogy abban csak ő lehet diadalmas, azt jelzik a politikai helyzet újabb változásai.

Városkövezési program.

A legutóbbi közgyűlés határozata folytán a gazdasági bizottság is foglalkozott a város kövezésének programjával. Előre kell bocsátani, hogy ezt a kérdést közmegelegedésre megoldani a dolog speciális természeténél fogva ugszólván teljesen lehetetlen, mert megannyiszor belebotlik a magánérdek a közérdekbe, a szerencsés megoldás pedig abban áll, hogy a közérdek győzedelmeskedjék a magánérdek felett.

E cikk keretében nem lehet kiterjeszkedni arra, hogy felmerült konkrét esetekben melyik utcának, vagy térnek adassék előny, de az bizonyos, hogy e részben az érdekeltek véleménye nem lehet irányadó, mert a dolog ter-

mészetében fekszik, hogy ahol az utca kövezve, a gyalogjáró aszfalttal burkolva nincsen, ott több-kevesebb joggal mindenki igényelheti, hogy ezek a munkálatok az általa lakott utcában, vagy téren kezdessenek meg; érthető is ez, mert ki ne óhajtaná azt, hogy kövezet, vagy plané aszfaltburkolattal ellátott utcában lakjék.

Nagy általánosságban csak két szempont lehet irányadó, egyfelől a forgalom érdeke és másfelől a város pénzügyi helyzete.

A forgalom érdeke, ami egyszersmind többé-kevésbé az összlakosság érdeke is, azt követeli meg, hogy elsősorban ama utcák és terek jó karban való tartására fordítsunk gondot, ahol és illetve amelyekben a legnagyobb a közlekedés és legerősebb a forgalom; sőt, ha az utcák és terek között sorrendet kell megállapítani, akkor mindenesetre elsőbbséget kell adni a tereknek, mert az utcák a terekbe torkollódnak és ekként a terek mintegy természetes gócpontjai lesznek a forgalomnak.

Különbő gondot kell fordítani ama helyekre, amelyekben az idegenforgalom lebonyolódik, így elsősorban a vasúti állomás és a hajóki-kötő előtti térségre.

A városi tanács egész helyesen felismerte ennek az ügynek nagy fontosságát és a vasúti állomás előtti területet már régebben aszfaltburkolattal látta el, úgy, hogy az idegen a vasúti állomást elhagyva, rögtön egy modern város benyomásának érzetével kerül be a város központjába.

Már nehezebb a helyzet a nem kevésbé forgalmas hajóállomás körül, mert itt az ügy megoldását erősen komplikálja a hidsáncok kérdése, nemcsak a város terjedésének és fejlődésének, hanem a hajóforgalom intenzívebb lebonyolításának is igen nagy akadály.

A városi tanács természetesen még a hidsáncok kérdését dűlőre nem jut, nem is bocsátkozhatik nagyobb anyagi áldozatokat igénylő munkálatokba és területen, mert itt előbb a terület szabályozását kell rendezni.

A kövezési program végrehajtásánál az előbbinél egyenrangú tényező a város pénzügyi helyzete is. Kétségtelen ugyanis, hogy habár a városi tanács kiváló gondosságát kell, hogy képezze, hogy lehetőleg és minél hamarabb a város összes utcái és terei kiköveztesenek, mégis tekintettel kell lenni úgy a város, mint a város polgárainak teherviselési képességére, mert amíg egyrészt hiba volna kevesebbet tenni e tekintetben, mint a város pénzügyi viszonyai megengednek, másrészt egyenesen bűn lenne a pénzügyi keretek túlhágása és a fedezetnélküli, csupán a polgárok újabb megterhelésével járó utcarendezés.

A városi tanács a teljes középutat követi, az összes körülményeket fontolóra veszi és mindinkább közelebb hozza hozzánk azt az időt, amidőn a város összes utcái és terei egy modern városnak megfelelő kövezettel lesznek ellátva.

HIREK.

Barát Armin kitüntetése. Barát Armin kir. tanácsost, a miniszterelnöki sajtóiroda főnökét újabb kitüntetés érte. A kiváló sajtófőnököt, aki különösen az utóbbi időben a nagy politikai harcok közepette szinte emberfeletti munkát végzett, a királyi miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. A magyar sajtó kiváló munkásának e megérdemelt kitüntetése az egész magyar sajtó körében osztatlan és nagy örömet kellett.

Személyi hir. Dr. Demetrovits Vladimir kir. tanácsos polgármester augusztus hó 29-én kezdte meg egyelőre 4 hétre terjedő szabadságát; a polgármestert távollétében Profuma Béla alpolgármester helyettesíti.

Halálozás. Kassowitz Anna, Kassowitz Zsigmond köztisztviselőben álló polgártársunk leánya, hosszas betegség után mult hó 30-án elhalálozott. Az elhunytban dr. Kassowitz Armin hitközségi elnök és dr. Kemény Soma orvos nővérüket gyászolják. Az elhunyt temetése ma vasárnap d. e. 1/10 órákor lesz.

A szerbek értekezlete. Augusztus 25-én a szerb liberálisok, radikálisok, horvát önálló pártiak és a kikindai demokraták kiküldöttei értekezletes tartottak az Erzsébet szál-

lódában, melyben az egyházi autonómia felfüggesztése elleni állásfoglalásukat határozták meg azzal, hogy szeptember 15-én ugyanezen tárgyban nagygyűlést tartanak. A szerb néppárt és a zombori demokraták ez értekezleten nem vettek részt, hanem rugaszkodnak továbbra is öbecsei, már ismertetett hazafias resolúciójukhoz.

Dr. Deutsch Adolf temetése. Lapunk mult számában megemlékeztünk dr. Deutsch Adolf péterrévei községi orvosnak, dr. Rózsa Miksa tb. főgyógyász apósának elhunytáról. Az elhunytól az Öbecse és Vidéke követezőleg emlékeznek meg: Dr. Deutsch Adolf péterrévei községi vezető orvosnak a temetése a község lakosainak ezotatlan részvétele mellett. A nagy munkaidő dacára is óriási közönség jelent meg a gyászhalál és kísérte ki az általán tisztelt halottat, aki több mint 40 éven át szolgálta becsülettel és lelkiismeretesen a község lakosainak egészségügyét. A temetési szertartást Pollák Emánuel törökbecsei rabbi végezte. Megemlékezés méltó, hogy a péterrévei izr hitközség kebelében ez alkalommal volt az első magyar hitzónoklat, temetési beszéd, amely nagy hatással volt a hitközség tagjaira. A rabbinak szép és tartalmas beszéde általán tetszett. Künn a temetőben, a sirnál dr. Varró János öbecsei közs. orvos búcsúztatta el az elhunyt kartársát a bácsmegeyi orvos-szövetség nevében. Dr. Varrónak megható és lendületes beszéde megindította a hallgatóságot és sokaknál könnyet fakasztott. A temetésen többen megjelentek Öbecseről is.

Szabadka városházának ünnepélyes felszentelése szeptember hó 15. lesz; az alkalmából dr. Biró Károly, szabadki polgármester meleghangú levélben hívta meg dr. Demetrovits Vladimir polgármesterünket, aki azonban akkor már szabadságon és üdülő helyen lévén, élénk sajnálkozására és meghívásnak már nem tehet eleget.

Beiratás. Az ujvidéki áll. polg. fiúiskolában a beiratások f. évi szept. hó 2—7. napjain d. e. 8—12-ig eszközöltetnek. Szeptember 2-án és 3-án csak helybeli tanulók vétetnek fel, a többi napokon pedig vidékiek. A javító, különbözeti és pótvizsgálatok aug. 31. d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6-ig tartattak, valamint szept. 2., 3., 4. és 5-én d. u. fognak megtartatni. Főlvételre jelenjenek meg a tanulók szüleik vagy azok helyettesei kíséretében és kötelesek a főlvételnél az igazgatónak benyújtani: a keresztlevelet (a plébánia hivatalok díjmentesen állítják ki a keresztlevelet) és a születési bizonyítványt, iskolai és ujrólítási bizonyítványt. (A nem magyar nyelvű okmányok hiteles magyar fordítással látandók el.) Iskolai illetékek: tandíj 8 K, egyéb díj 8 K 30 f, összesen 16 K 30 f. A tandíjat két részletben lehet megfizetni. Szegény, jó magaviseletű és jeles előmeneteli tanulók tandíjengedésben részesülnek. Az e tárgyban beadandó kérvény a kir. tanfelügyelőhöz címezve a beiratás alkalmával az igazgatónál nyújtandó be. Zeneoktatási díj havonként 4 K. A magyar tanfolyam díja havonta 2 K. A francia nyelv tanítási díja 4 K havonta. A vidéki tanulókat figyelmeztetem, hogy lakást csak az igazgató beleegyezésével fogadhatnak. *Krompaszky, igazgató.*

Szüreti mulatság. Az „Ujvidéki Katholikus Olvasókör“ ma vasárnap tartja a polgári lövöldében szüreti mulatságát, amely igen sikeresnek ígérkezik. A rendezőség élén dr. Piukovich Sándor elnök és Gály József titkár állanak.

Az „Ujvidéki Dalárda“ mulatsága. Mint már megemlékeztünk, jövő vasárnap fogja az „Ujvidéki Dalárda“ mulatságát a polgári lövöldében tartani. A mulatságnak nagyobb fényt kölcsönöz az a körülmény, hogy az országoshírű budapesti „Török vérs“ dalegylet jelenik meg körünkben, amely kitűnő karnagyának, Müller Károly fővárosi zenetanárnak személyes vezetése mellett fog hangversenyezni. A közönség lelkes támogatása semmiesetre sem fog elmaradni. A kiváló műsört jövő számunkban közöljük.

Hírek a főgimnáziumból. A vallás-és közoktatásügyi ministerium Schannen Ede Árpádot, a főgimnázium helyettes tanárát állásától felmentette. Helyébe Wilaprét Péter került helyettes tanári minőségben.

Szőlő árverési hirdetmény.

A terézhalmi uradalmi szőlőtelep ezidei szőlőtermése *folyó évi szeptember hó 12-én délután 3 órakor* fog nyilvános szóbeli árverés útján az oltani présháznál eladásra kerülni. Venni szándékozik a szőlő megtekintése végett előzetesen jelentkezhetnek MORAVA intéző urnál Terézhalmán, (Halas-Regőcei vasút állomás). A szőlő az állomás közvetlen közelében fekszik. A szőlőt az uradalom szüretelteti és a szőlőben átmázsálva adja át levonás nélkül vevőnek, a termést az uradalom saját fogataival szállítja a présházhoz. A szőlő feldolgozása vevőt illeti. Átengedi az uradalom az uradalmi pincét és hordókat. A borokat az állomásra vaggononkénti rakományban az uradalom szállítja.

Bővebb magyarázatokkal szolgál az **uradalmi Jóságfelügyelőség, Kisszálláson (Bácsmege).** 1—2

Fa árverési hirdetmény.

A terézhalmi uradalmi erdőben az 1912/3. évi tél folyamán letarlás alá kerülő 4 erdő-részt fel a hozama, mely legnagyobb részt akácfaiból csekélyebb mennyiségben tölgy, szil és köris haszonfákból áll, nyilvános szóbeli árverés alkalmából *folyó évi szeptember hó 10-én délután 3 órakor* fog egyenként a terézhalmi intézői irodában eladásra kerülni. Venni szándékozik az erdőrészeket megtekintése végett előzetesen jelentkezhetnek MORAVA intéző urnál Terézhalmán, (Halas-Regőcei vasút állomás). A vágások az állomás közvetlen közelében fekszenek. A fákat az uradalom vágatja és szállítja ab vaggon Terézhalom, vevő köteles 10 centiméter átmérőtől kezdve az egészeses fatörzseket legalább is kettő méter hosszúságtól felfelé mind átvenni. Kikiáltási ár métermázsákban, elszámolás alapját mindkét félre nézve a vasuti mérlegelés képezi.

Bővebb magyarázatokat nyújt az **uradalmi Jóságfelügyelőség, Kisszálláson (Bácsm.).** 1—2

20634. sz. kig. 1912.

Árlejtési hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a város intézményeinek állatállománya részére az 1912. évi október hó 1-től 1913. évi július hó végéig terjedő időtartamra szükséges zas biztosítására f. évi szeptember hó 19-én d. e. 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalást fog a gazdasági ügyosztályban megtartani.

Felhívjuk a pályázni szándékozókat, hogy a körülbelül 600 métermázsas zab szükségletre nézve ajánlataikat a jelzett időpontig és helyen annál is inkább nyújtsák be, mert elkészen érkezett, valamint a kellően fel nem szerelt avagy utóajánlatokat figyelembe nem vesszük. A szállítandó zabból minta gyanánt lezárt zsákban legalább 2 kg. az árlejtési időpontjáig a gazdasági hivatalhoz beküldendő.

Bánatpénz fejében 1000 K a város pénztáránál előzetesen leteendő és az erről szóló letétjegy az ajánlatához csatolandó.

Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni tartozik, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A városi tanács fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között az arra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Az árlejtési feltételek a gazdasági hivatal 33. sz. irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1912. évi augusztus hó 27-én.

Profuma Béla,
alpolgármester.

1—2

ÁLLÁST KERES

elárusító, raktárnok vagy felügyelői minőségben, magyar, német és szerb nyelveket beszélő egyén. 1—3

Cím: II. Rákóci Ferenccs-út 39. szám.

70086. sz./Xl—1. 1912.

Pályázati hirdetmény.

Az állami kertészetekbe munkások fogadtatnak fel abból a célból, hogy egy-két év leforgása alatt e munkások a fagondozásban és a gyümölcsomagolásban, vagy a zöldségtermelés különböző módzataiban a kellő gyakorlati jártasságot megszerezvén, mint gyakorlott munkások, munkavezetőkül az állami kertészeti telepeken, vagy magánosok kertészeiben alkalmazhatók, vagy községek részére mint vándor fagondozók, ideiglenesen átengedhetők legyenek.

Amennyiben a zöldségtermelésben kiképzést nyert egyének csoportokba összeállva közös termelésre hajlandók lesznek, őket az egyes városok mentén való letelepedésben s külön zöldségtelepek beállításában államilag is támogatni fogom.

A kiképzés folyama alatt az ily állandó munkások a kiképzési telepen minden napszám teendőit végezni kötelesek és pedig a telepen folytatott üzem természetének megfelelően a munkaidő külön korlátozása nélkül. A munkaidő rendszerint napkeltétől naplementéig tart.

Felvételi kellékek:

- Nőtlenység, a magyar nyelv bírása, legalább 11 éves, legfeljebb 30 éves életkor;
- ép, erős testalkat, szervezet, valamint fertőző betegségektől mentességet igazoló orvosi bizonyítvány;
- községi erkölcsi bizonyítvány a folyamodó tartózkodási helyéről.

A kiképzés ideje alatt a munkások napszám és ellátás fejében személyenként és naponként 3 K napszámért kapnak, mely kéthetenként, illetve időközti elbocsátás esetében az elbocsátásukra fizetett ki.

Ezen munkások napszámoknak tekintenek és erre való tekintettel azon munkások, akik a gyakorlati kertészeti teendőkben megfelelő előmenetelt nem tennének, vagy ellenük bármely okból kifogás merülne fel, 3 napi felmondás mellett elbocsáthatók anélkül, hogy emiatt bármi igényt támaszthatnának.

A folyamodók közül előnyben részesülnek, akik vízmentő községek mellett gyümölcstermelő vidéken, vagy oly nagyobb városok közelében laknak, ahol a piac zöldséggel könnyen ellátva nincs, vagy ahol a zöldségtermelés idegen kézben van.

Felvétel végett 1 K-ás bélyeggel ellátott kérvénnyel a m. kir. földmívelésügyi miniszterhez kell folyamodni. A kérvényben a folyamodó munkásnak meg kell jelölni, hogy a kertészet melyik ágában (zöldségtermelés vagy gyümölcstermesztés) kíván foglalatkoskodni.

A kérvényt legkésőbb 1912. október 1-ig kell benyújtani, vagy közvetlenül a földmívelésügyi miniszteriumnál, vagy pedig az illető község elöljáróságánál, mely tartozik a beérkező kérvényeket felettes hatósága útján a földmívelésügyi miniszteriumhoz a fenti időpontig felterjeszteni.

Későbbben érkező, vagy hiányosan felszerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

A folyamodók a fel, vagy fel nem vételről értesítést fognak nyerni.

Budapest, 1912. június 26.

M. kir. földmívelésügyi
miniszter.

968 szám/1912. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1912. évi V. 1051. számú végzése következtében dr. Balázs Ignác ujvidéki ügyvéd által képviselt Föhner Ludwig javára 1000 kor. s jár. erejéig 1912. május hó 30-án foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 2270 K-ra becsült következő ingóságok, u. m. butorok, pianino nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírósnak 1912. évi V. 1051/2. számú végzése folytán 1000 K tőkekövetelés és eddig összesen 35 K 45 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken Görögiskola-utca 2. sz. alatt leendő megtartására 1912. évi szeptember 12-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Ujvidéken, 1912. évi augusztus 22-én.

Horváth, kir. bir. végrehajtó.

86. sz. eln. 1912.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy a város belsőségét keletre, a Ferenc József csatorna mentén, északra a pirosi és ófuttaki határig, valamint nyugatra a budapest—zimonyi vasut vonalig és azontul a Dunáig terjedő kbl. 2000 kat. hold mélyfőküvési terület víztelenítése és lecsapolási munkálatainak engedélyezése ügyében az 1885. évi XXIII. t.-c.-ben előirt engedélyezési tárgyalást 1912. évi október hó 7. napjának d. e. 10 órájára tűzöm ki, az ujvidéki városháza kis tanácstermében. Erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a tárgyalást a polgármester vagy helyettese fogja vezetni és az engedélyezendő vizimű műszaki terveze és a kulturmérnöki hivatal szakvélménye a tvh. mérnöki hivatalnál f. évi szeptember 5-étől október 4-ig a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Felhívom egyben az érdekelteket, hogy a munkálat tekintetében netáni észrevételeiket akár a közszemlére való kitétel alatt a polgármesterhez írásban, akár a tárgyalás előtt szóval adják be.

Ujvidék szab. kir. város polgármestere 1912. évi augusztus hó 30. napján.

1—1 PROFUMA BÉLA,
alpolgármester.

Házeladás

A Széchenyi-u. 4. számú ház 1—2
— szabad kézből eladó. —

Bővebbet: PULISZÁK JÓZSEF városi hivatalnoknál.

ELSŐ SEGÉD

kerestetik, aki a VASÁRÚSZAKMÁBAN tökéletesen jártas, a magyar, német és horvát nyelvet beszédben és írásban jól bírja. OKTÓBER HÓ ELSEJÉRE

GYÖRY és TAUSSIG cégnél, BROD Sz.|m.

Akinek azonkivül szép írása van és az irodai munkát is érti, előnyben fog részesülni.

KERESEK AZONNALI

belépésre szakmabeli helyi
ügynököt, ki egyszersmind
Ujvidék környékét is utazná.

1-2

Weinfeld Fülöp József,
szeszáru nagykereskedő.

Szép lakás

amelyet jelenleg Szemere tanár bir,
november 1-től kiadó. Bővebbet nyujt

VÁRADI LAJOS, vasuti vendéglős.

4--

Jó házból való fiu, kezdő fizetéssel, mint

GYAKORNOK

azonnali belépésre kerestetik.

MOSER és WERTHEIM ügynökség,

Petőfi-utca 1. sz.

4--

Szép jövedelmet

Sérhetnek el azon egyének, kik egy elsőrendű
bankdisponens vezetése alatt az értékpapírpiac-
on a közeljövőben várható konjunkturában
részét óhajtanak venni. — Ebben már kisebb tő-
kével rendelkezők is participálhatnak; csekély
nyereségrészesedésem mellett szívesen szolgálak
felvilágosítással. — Megkeresések „Bankdisponens” jelige
alatt Eckstein hirdetési irodájába Budapest, VII., Erzsébet-
kört 37. sz., kéretnek. 2-3

A helybeli tisztviselőtelepen, elköltözés miatt,
egy legmodernebb építkezésű

SAROKHÁZ ELADÓ.

Különösen alkalmas azoknak, kik a városi
ártézi-fürdő és az új gimnázium közelében
óhajtanak lenni.

— Cim a kiadóhivatalban. — 3-3

CSICSOVICS SZLAVKO

(Erzsébet-tér 7., házmester az
Adamovich palotában) mint

*vizsgázott gépész sofför
állást keres.*

3--

5 liter bor rendelésénél

házhoz szállit

WACHTL IMRE, kádármester

34-52 Ujvidék, Petőfi-utca 5. sz.

ELISZEK FANNY

DIVATTERME

52-52

Ujvidék, Jenőherceg-utca 2. sz.

HORSKO ISTVÁN

kárpitos és díszítő-mester

52-52

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 18. SZÁM.

HÁROMSZOBÁS LAKÁS

fürdőszobával és az összes melléke-
lyiségekkel együtt **november 1-től**
kiadó az Alkotmány-u. 78. sz. házban.

4-4

Egy szőlőtelep eladó

az iregi országúton

(Dr. Szlezák Lajos orsz. 20-20
képviselő szőlője mellett).

Bővebbet nyujt **Dr. MÁRKUS DEMETER.**

ERZSÉBET

szálloda

(bérlok Kovács és Kozma)

teljesen ujonnan berendezett minden
modern komforttal ellátott szobái,
éttermei és kávéháza, az előkelő
— világ találkozó helye. —

5-52

Egy előkelő magyar biztosító intézet ujvidéki
vezérképviselő részére feltétlen megbízható,
óvadékképes vezető tisztviselőt keres. Az évi jö-
vedelem megfelelő működés esetén 7-8000 K-t
tesz ki. Az állás fix fizetéssel, napdíjjal és ju-
talék javadalmazással van egybekötve és a
vezérképviselő az egyik legelőkelő takarékpénztár
vezetése alatt fog működni. Nem szakemberek
is pályázhatnak, de azok három havi próbaldőre
lesznek kinevezve és csak ennek letelte után
véglepesítve. Véglepesítés esetén az intézet
nyugdíjjármányába is felvétetik. Pályázóktól jó
megjelenés és megfelelő összeköttetések, fedet-
hetetlen előélet, magyar, német esetleg szerb-
nyelv tudás feltétlenül megkívántatik. Pályáza-
tokat „BIZTOS JÖVŐ” jellege alatt a kiadóhivatal
továbbít. 11-

Elsőrangú szaktekintélyek megvizsgálták
és ajánlják

a „SZINALKO”

alkoholmentes gyümölcspezsgőt.

Kitünő, világhírű, üdítő ital! Izletes, tápláló frissítő!
Hidigen szolgálandó fell!

Egyedüli gyára a Szinalko Seele-nek
Szinalko részvénytársaság Detmoldban.

Szinalkót az összes világrészekben
előállítják.

Valódi csak, ha törvényileg védett
védjegyük van rajta. 8-10

Kapható *Stefanovits és Jelakovits* gyá-
rában *Zimony*, Landau u. 7. és *Ujvidéken*
Davidovacz J. telepén *Temerini-u. 5.*

A tanító

urak b. figyelmébe ajánlom ujonnan berende-
zett könyvnyomdát, amelyben állandó nagy
raktáram van a legújabb oktatásügy rendelet
szerinti iskola és kisdedovodai összes nyom-
tatványokban és pedig:

az iskolák részére:

Elemi iskolai bizonyítvány. Előmeneteli és
mulasztási napló. Iskolai költségvetés. Felvételi
napló. Tényleg iskolába járó tankötelesek
névszerinti kimutatása. Mulasztási kimutatás.
Iskolai pénztári napló. Iskolai alapvagyoni évi
jövedeletről szóló számadás. Foglalkozási
napló. Más iskolába járó növendékek nyilván-
tartási napló. Anyakönyv és osztályzati napló.
Iskola mulasztási nyilvántartó könyv. —
Látogatási napló. — Iskolai pénztári főkönyv.
(rendes évi számadás.) — Haladási napló. —
Jegyzék a tanító részére kiszolgált járandóság-
ról. Javadalmazási jegyzőkönyv. *Végbizonyít-
vány* (ujdonság). *Törzskönyv* (ujdonság).

A kisdedovodák részére:

Felvételi jegy. Látogatási napló. Mulasztási
napló. Mulasztási kimutatás. Felvételi napló.
Ovodaköteles gyermekek névsora.

Ezen nyomtatványok mind a legújabb minő-
ségű finom fehér papíron és legújabb betük-
kel vannak nyomtatva, miért is mint eddig
mindenki teljes megelégedésére szolgáltak és
mindamellét **olcsóbbak mint bárhol.**

Ez alkalommal becses figyelmükbe ajánlom
dús raktáramat írószerekben, u. m. iroda- és
fogalmazó papirosok, borítékok, ténia, tollak,
tollszárazak, ironok, szivacs, kréta, vonalzó
stb., azonkívül pedig az összes iskolai tan-
szerek és felszerelések is nálam kaphatók.

Írásbeli megrendeléseket gyorsan és pon-
tosan eszközölök.

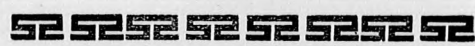
Igen becses megrendeléseit kérve, vagyok
kiváló tisztelettel

IVKOVICS GYÖRGY

nyomda- és könyvkötészet-tulajdonos, papir-
és írószer kereskedése

3-3

Ujvidéken.

AZONNAL alkalmazunk

- 1 elsőrangú **férfi ruha vasalót,**
- 1-2 ügyes **varrónót,**
- 1 elsőrendű **piperevasalónót,**
- 1 festő **tanoncot,**
- több — legalább 15 éves tanuló leányt.

Jelentkezni lehet a gyárunkban, Széchenyi-u.

9. szám alatt.

Az évad alkalmából egyben a t. közönség
figyelmébe ajánljuk vállalatunkat s kérjük,
gyárunkat személyesen megtekinteni.

*Házi ruhát garantált klórmentesen
kizárólag gőz, víz és szappannal
hőfehérre mosunk*

kilogramonként 50 f-ért

a sima ruhát mángolással együtt.

Kézzel vasalandó fehéreneműre nézve külön
mérsékelt árjegyzékkel szolgálhatunk.

Speciális *tolltisztító* gépeinkkel
bármily piszkos, használt *ágytollat*

kilogramonként 1 K-ért,

*hőfehérre tisztítunk és gőzzel fer-
tőtlenítünk.*

Festő és vegytisztítási árjegyzékünkkel
gyárunkban Széchenyi-u. 9., gyűjtőüzleteinkben
Kossuth L. u. 52. és a Hajós-féle parkdohány-
tőzsdében, bármikor szívesen szolgálunk.

2-

Kiváló tisztelettel

HAJÓS TESTVÉREK,

ruhafestő, gőzmosó és vegytisztítógyára.

SZLOVÁK BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG UJVIDÉKEN

BARTH LAURA

fűzőterme

Ujvidék,

Zrinyi Ilona-utca
15. szám.

**

Fűző, haskötő,
csipőszorító és
melltartó készítő.

**

Elfogad
megrendelést
javítást
és tisztítást a
legjutányosabb
árban.

26-52

Helyközi telefon sz. 247.

Cserépkemencéket

fa- és szénfűtésre legújabb szerkezet alapján,
hosszu évek tapasztalata alapján gyorsmele-
gítő fűtéssel és takaréktűzhelyeket a legjobb
minőségben és legszebb kivitelben ajánlok
Pucher András gyártmányából.

Profuma Károly Ujvidék, Zrinyi Ilona-u. 14.

Mintákkal és rajzokkal kívánságra rendelők
lakásán is szolgálók. Egy levelezőlapon való
értesítés erre a célra elegendő. 12-104

Telefon szám: 20.

Tűzifa-felapritás!

Villanyerőre berendezett tűzifa-felapritó-
telepünkön $\frac{3}{4}$ óra alatt felapritunk egy öl
tűzifát a következő díjak mellett:

1 öl tűzifa fűrészelésért K 2-
1 " " " és hasogatásért " 4-
1 " " fakamrába vagy pincébe rakodásért " 1-
1 " " házhoz szállításért 2-40

☛ Telefon megrendeléseket is pontosan
eszközölhetünk. Teljes tisztelettel

16-52

Ernst János és Fiai.

Winkle István sörfőzde

Ujvidék.

Gyárt világos „Király-” és barna „Bajor-”sört

1 pohár „Király-sör” 8 krajcár.

1 " „Bajor-sör” 9 " "

a sörfőzde söresarnokában

Kossuth Lajos-utca 37. szám.

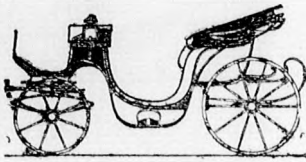
10 palack megrendelésnél házhoz szállítva.
42-52

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T.

Ujvidék—Vukovár

Péntek ki- vételével naponta	Állomások	Péntek ki- vételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	" 1:00
8:00	" Ófuttak	" 1:10
7:45	" Cserevics	" 1:25
7:30	" Bánostor	" 1:40
7:20	" Susek-Koruska	" 1:55
6:35	" Palánka	" 3:05
6:25	" Ilok	" 3:20
5:55	" Sarengrád	" 3:55
5:30	" Dunabökény	" 4:30
5:05	" Opatovác	" 5:10
4:50	" Bácsújlak	" 5:35
4:10	" Vukovár város	" 6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

Telefon 134.

Arlégyék ingyen és
báránké.

Első délmagyarországi kocsigyár

REICH MÁTYÁS és LEBHERZ KÁROLY

UJVIDÉK (Limán).

Luxushintók, üzleti- és gazdasági-
kocsik, mentő- és halottaskocsik,
omnibuszok és luxusszánkók, a
legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig, állandó nagy raktára.

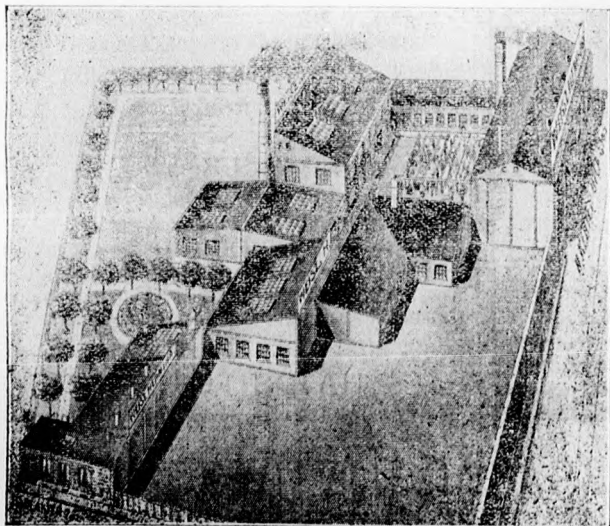
17-52

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HÍRLAP”-OT.

Stefanovits

KÁVÉ.

43-52

Weisz Hermina

ezelőtt Szévin Károly

ruhafestő- és vegytisztító-
gyára

Ujvidék, II., Kenyér-utca 51. szám.

Fest és vegyilleg tisztít férfi-, női- és
gyermekruhákat, egyenruhát, csipkét, him-
zést, sztór, függönyöket, napernyőket, kez-
tyüket, struc- és disztollakat, panamakala-
pokát stb. stb. 12-20

Legolcsóbb árak!

Elismert jó munka!

ALAPITVA 1830.

Postán érkező megbízások lelkiismeretes
elintézésére kiváló gondot fordítok :